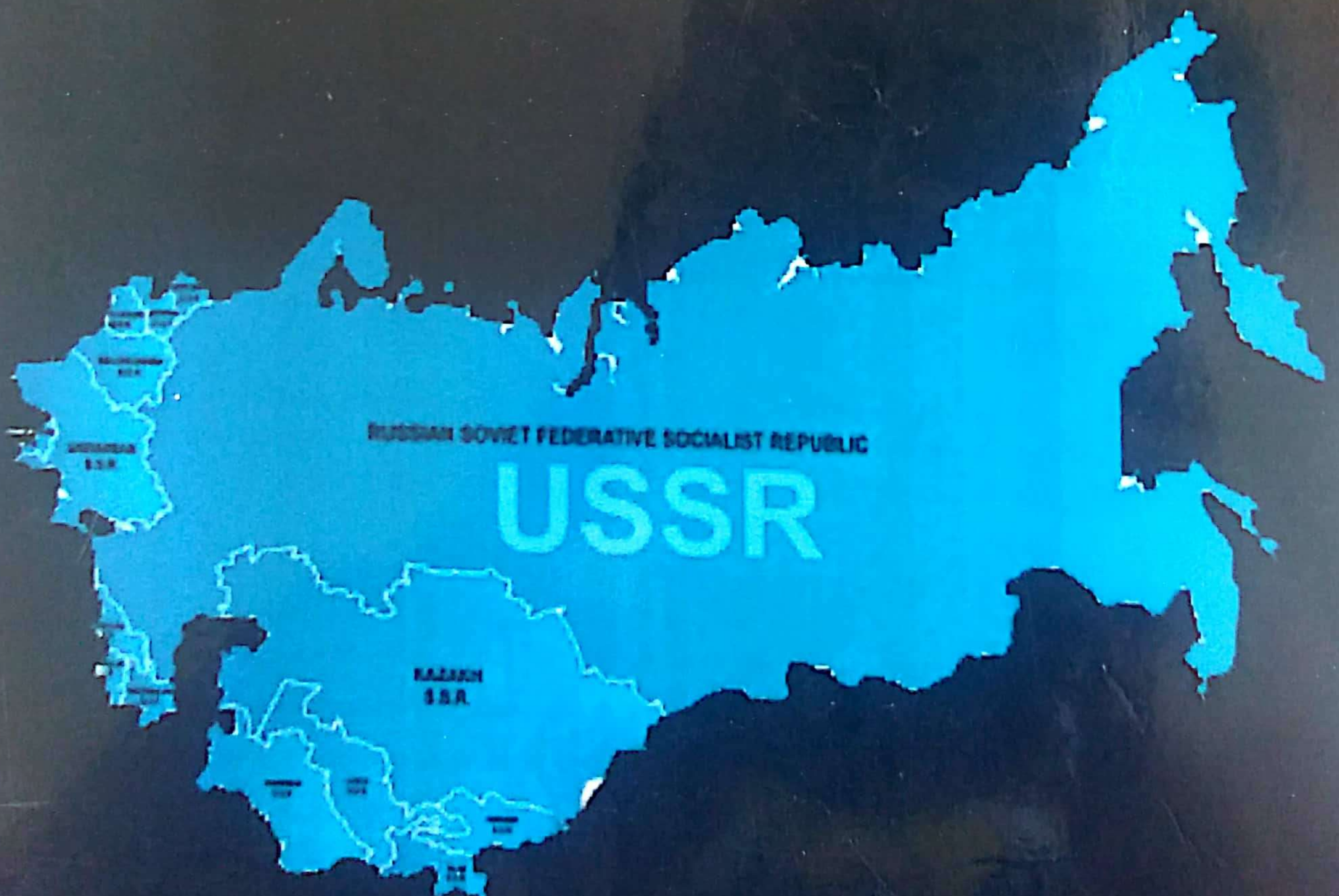

ՀՈՎԱՆՆԵՍ ԱՆԲՍԱՆՅԱՆ

**ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ
1941–1991 թթ.**

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

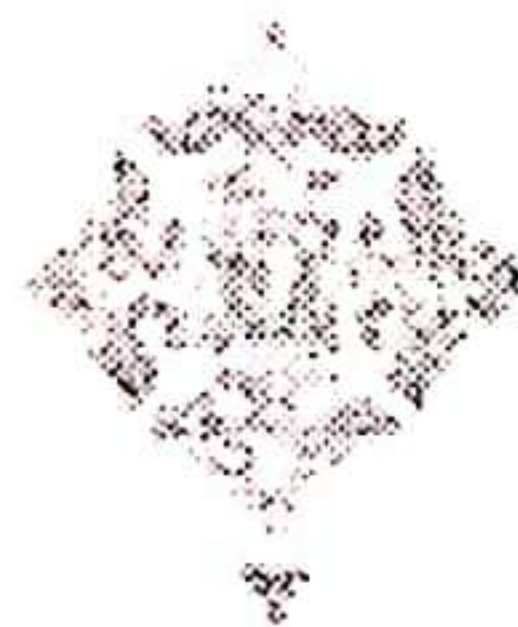
ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ *h*
Հոգեւորական պատմագրության բաժնի:

27.12.16.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ
1941–1991 ԹԹ.

ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔ. ԱՇԺՅԱՆ
ՄԱՏԵՆԱԾԱՐ

154

ARCH. MESROB ASHJIAN
BOOK SERIES

154

Սպարապետ

ԵՐԵՎԱՆ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

2016

ՀՏԴ 93/94

ԳՄԴ 63.3

Ա 296

**ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՀՀ ԳԱՎ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ
ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՈՐՈՇՄԱՄԲ**

ՏՊԱԳՐՎՈՒՄ Է ՀՀ ՍՓՅՈՒՌՔԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԴՐԱՄԱՇՆՈՐՀՈՎ

‘Պատասխանատու խմբագիր’ պատմական գիտությունների
դոկտոր **Կ.Հ. Խաչատրյան**

Գրախոսներ՝ պատմական գիտությունների դոկտոր **Հ.Մ. Հարությունյան**
պատմական գիտությունների դոկտոր **Գ.Ս. Ստեփանյան**

Ալեքսանյան Հովհաննես

Ա 296 Հայկական համայնքները խորհրդային հանրապետություններում 1941–1991
թթ. /Հ. Ս. Ալեքսանյան, խմբ. Կ. Հ. Խաչատրյան - Եր.:

Պատմության ինստիտուտ, 2016. – 185 էջ:

Աշխատությունը ներկայացնում է Հայկական ԽՍՀ սահմաններից դուրս, միութենական հանրապետություններում բնակվող հայկական համայնքների և հայաբնակ կենտրոնների հայության պատմաժողովրդագրական գործընթացները ԽՍՀՄ-ում 1941–1991 թթ.: Սկզբնաղբյուրների և գրականության բնական ուսումնասիրման արդյունքում ներկայացվում է ավելի քան 1.5 մլն. կազմող հայության հաաարակական-քաղաքական և կրթամշակութային կյանքը, համայնքների վերելքն ու անկումը: Այն լրացնում է ԽՍՀՄ տարածքի հայկական համայնքների պատմության դեռևս բաց մնացած շատ էջեր: Աշխատությունն օգտակար է հայկական համայնքների պատմության ուսումնասիրությանը զբաղվող մասնագետների, դիվանագետների, ինչպես նաև ընթերցող լայն հաաարակայնության համար:

ՀՏԴ 93/94

ԳՄԴ 63.3

ISBN 978-9939-860-44-2

©ՀՀ ԳԱՎ պատմության ինստիտուտ, 2016

© Ալեքսանյան Հ., 2016

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Ներածություն	3
Հայությունը խորհրդային հանրապետություններում	
ա. ՌԽԴՍՀ-ում, Ուկրաինական և Բելոռուսական ԽՍՀ-ներում ...	8
բ. Միջինասիական խորհրդային հանրապետություններում	40
գ. Մերձբալթյան հանրապետություններում և Մոլդովական ԽՍՀ-ում	51
դ. Լեդքեջանական և Վրացական ԽՍՀ-ներում	
Նախիջևանի ԲԽՍՀ-ում	55
Հավելվածներ	
(արխիվային փաստաթղթեր, աղյուսակներ, նյութեր)	
Հավելված 1	
Ռուսաստանի (Մոսկվա) առաջին հայկական մշակութային միության՝ «Բարև Ձեզ»-ի Կանոնադրությունը	93
Հավելված 2	
Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Վազգեն Ա -Ի նամակները ԽՍՀՄ Մինիստրների խորհրդի նախագահ Ն. Ա. Բուզանինին	119
Հավելված 3	
Արևմտյան Ուկրաինայի հայ կաթոլիկ եկեղեցական թեմի վերացումը	130
Հավելված 4	
Հայ Առաքելական եկեղեցուն, խորհրդային հանրապետություններում գործող թեմերին վերաբերող փաստաթղթեր	134
Հավելված 5	
ԽՍՀՄ և առանձին միութենական հանրապետությունների հայ բնակչությանը վերաբերող տվյալներն ըստ 1970 թվականի Համամիութենական մարդահամարի ամփոփ աղյուսակների	155
Վերջաբան	173
Օգտագործված աղբյուրների և գրականության ցանկ	177

ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՍՅՈՊԱՅԻ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ 1941-1991 ԹԹ.

АЛЕКСАНЯН ОВАННЕС СТЕПАЕВИЧ

АРМЯНСКИЕ ОБЩИНЫ СОВЕТСКИХ РЕСПУБЛИК
В 1941-1991 ГГ.

Համակարգչային ձևավորումը՝ Ն. Ադամյանի
Տպագրիչ՝ Լ. Մուրադյան

Ստորագրված է տպագրության 20.12.2016 թ.
Տպաքանակը՝ 200 օրինակ

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ НАН РА
INSTITUTE OF HISTORY OF NAS RA

ՀՀ, 0019, Երևան, Մարշալ Բաղրամյան պող. 24/4
РА, 0019, Ереван, пр. Маршала Баграмяна 24/4
24/4, Marshal Baghramyan Ave., 0019, Yerevan
<http://www.academhistory.am>